

**ПРОФІЛАКТИЧНА МЕДИЦИНА І ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я
ЯК СКЛАДОВА ОБ'ЄКТИВНОГО СТРУКТУРОВАНОГО
КЛІНІЧНОГО ІСПИТУ (ОСКІ)**

Шевченко Олександр Анатолійович,
доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри
Рублевська Надія Іванівна,
доктор медичних наук, професор
Головкова Тетяна Аркадіївна,
кандидат медичних наук, доцент
Кулагін Олександр Олександрович,
кандидат медичних наук, доцент
Крамарьова Юлія Сергіївна,
кандидат медичних наук, доцент
Онул Наталія Михайлівна,
доктор медичних наук, професор
Щудро Світлана Анатоліївна,
доктор медичних наук, доцент
Штепа Олександр Пимонович,
кандидат медичних наук, доцент
Дніпровський державний медичний університет,
кафедри гігієни, екології та охорони праці,
301@dmu.edu.ua, toxysan2019@gmail.com

Вступ. Відповідно до Постанови КМУ [1] державна атестація здобувачів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Магістр» зі спеціальності 222 «Медицина» було розроблено модель симуляційної та практичної екзаменаційних станцій «Гігієна та екологія» як компоненти об'єктивного структурованого клінічного іспиту (ОСКІ) для формування профілактичного мислення у здобувачів вищої медичної освіти.

Теоретичні знання та практичні навички, необхідні для проходження станцій, входять до навчальної програми з дисципліни «Гігієна та екологія», яка вивчається студентами зі спеціальності 222 «Медицина» протягом 2-3 та 6-го року навчання та включає розділи «Загальні питання гігієни та екології», «Спеціальні питання гігієни та екології», «Гігієнічна оцінка впливу зовнішнього середовища на здоров'я населення».

Мета роботи – обґрунтування, структуризація та методичне і матеріальне забезпечення практичної (клінічної) і симуляційної частин станції «Гігієна та екологія» у складі ОСКІ.

Матеріали та методи. В основу завдань (варіантів) симуляційної станції ОСКІ «Первинна профілактика порушень здоров'я, пов'язаних зі способом життя, екологозалежних та професійних захворювань» покладено матеріали діючих нормативних документів (Постанов КМ України, наказів МОЗУ, Санітарних норм і правил, інструкцій), що визначають алгоритми дій практичного лікаря з первинної профілактики хвороб.

Результати та обговорення. Запропонована нами станція «Гігієна та екологія» передбачає симуляцію низки практичних ситуацій, розв'язання яких випускником дозволяє оцінити оволодіння ним спеціальних (фахових, предметних) компетенцій, що стосуються профілактичної медицини [2]. Запропоновано наступний перелік тем симуляційних ситуацій:

1. Визначення ризиків для здоров'я населення від споживання недоброякісної питної води, у тому числі в межах геохімічних провінцій та районів, ендемічних за вмістом фізіологічно активних мікроелементів (фтору, йоду), за вмістом токсичних речовин (важких металів, нітратів тощо) та біологічного забруднення (4 варіанти).

2. Визначення харчового статусу пацієнта та відповідності призначення лікувального харчування для профілактики «хвороб цивілізації» – ожиріння, хвороб порушення кровообігу тощо (4 варіанти).

3. Визначення в закладах охорони здоров'я вимог дотримання санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режимів для попередження розповсюдження інфекційних хвороб, пов'язаних з наданням медичної допомоги (ІПНМД), у тому числі бактеріального стану повітря у приміщеннях різного класу чистоти (4 варіанти).

4. Визначення ризиків для здоров'я робітників внаслідок дії факторів трудового процесу з використанням гігієнічної класифікації праці та вміння організувати процедуру профілактичних медичних оглядів працівників певних

категорій для профілактики виробничо зумовлених та професійних захворювань (5 варіантів).

5. Визначення ризиків для здоров'я дитячого населення від впливу чинників довкілля, організації освітнього процесу, устаткування та санітарно-технічного обладнання закладів загальної середньої освіти (4 варіанти).

Практична станція «Профілактика інфекційних та неінфекційних хвороб, пов'язаних з наданням медичної допомоги» передбачає виконання низки практичних дій та дозволяє оцінити оволодіння ним спеціальних (фахових, предметних) компетенцій, зокрема:

1. Санація повітряного середовища приміщень закладів охорони здоров'я (ЗОЗ) та контроль бактеріального забруднення (методика проведення і оцінка результатів бактеріального дослідження повітря).
2. Дослідження та гігієнічна оцінка параметрів мікроклімату у ЗОЗ (методика проведення і оцінка результатів дослідження температури, радіаційного режиму, відносної вологості, швидкості руху та атмосферного тиску повітря приміщень ЗОЗ).
3. Дослідження та гігієнічна оцінка параметрів світлового середовища (методика вимірювання та оцінка природної освітленості, рівня штучної освітленості, коефіцієнту пульсації джерел світла та/або відеодисплеїв в приміщеннях ЗОЗ).
4. Контроль радіаційної безпеки (методика вимірювання потужності доз випромінювання на робочих місцях персоналу, у суміжних приміщеннях і на території ЗОЗ).
5. Професійна гігієна рук у ЗОЗ (гігієнічна обробка рук, обробка рук з водою та милом).

Сценарії станції [3] реалізуються у екзаменаційній кімнаті що імітує одноліжкову палату лікарні. Матеріально-технічне оснащення станції складають:

- нормативно-інструктивні документи;
- прилад бактеріологічного аналізу повітря- аспіратор системи Кротова;

- термоанемометр-гігрометр «TENMARS-4002» для вимірювання температури, вологості та швидкості руху повітря;
- пірометр інфрачервоний «EXTOOLS GM-333»;
- барометр-анероїд;
- люксометр-пульсометр-яскравомір «RADEX LUPIN»;
- дозиметр «WALCOM FS-2011»;
- комп'ютер-моноблок, або ноутбук;
- рідкий миючий засіб, умивальник, рушники паперові.

Для успішного подолання станції студентам надається детальна покрокова інструкція користування приладами та матеріали для оцінки (інтерпретації) отриманих даних. Додатково створено навчальні відеопосібники, озвучені українською та англійською мовами, які розміщені для загального доступу на сайті кафедри. Дії випускників під час ОСКІ фіксуються у розроблених нами чеклистах (технологічних картах), де екзаменатори відзначають правильність виконання студентом окремих фрагментів практичної навички.

Висновки.

1. Для мінімізації впливу на підсумкову оцінку студента інших, крім його дій, чинників та врахування всіх складових, необхідних для демонстрації ним професійних навичок, є обов'язковим високий рівень організації процесу ОСКІ в межах всього навчального закладу.

2. Об'єктивізація іспиту в форматі ОСКІ вимагає можливо максимальної стандартизації як структури, так і змісту практичних і симуляційних станцій.

Перелік літератури

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 березня 2018 р. № 334 ПОРЯДОК здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальностями галузі знань «22 Охорона здоров'я».

2. Наказ МОН України №1197 від 08.11.2021 р. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 222 Медицина для другого (магістерського) рівня вищої

освіти [Електронний ресурс] / https://osvita.ua/doc/files/news/850/85049/222-Medytsyna_mahistr_09_11.pdf

3. Паспорт екзаменаційної станції (практична) об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту (ОСКІ) здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальністю 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» «Профілактика інфекційних та неінфекційних хвороб, пов'язаних з наданням медичної допомоги» з дисципліни «Гігієна та екологія» [Електронний ресурс] / <https://301.dmu.edu.ua/%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0/%D0%BE%D1%81%D0%BA%D1%96>